

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

De jongen leeft weer!

‘de jongen niesde tot zevenmaal toe; daarna deed de jongen zijn ogen open’ (2 Kon. 4:35).

Onderweg naar Sunem waren Elisa en de moeder van de gestorven jongen Gehazi tegen gekomen. Deze was door Elisa vooruit gestuurd om Elisa's staf op het lichaam van de jongen te leggen. Dacht Gehazi bij de uitvoering van deze opdracht, dat de jongen op deze manier misschien wel weer levend zou worden? Natuurlijk gebeurde dat niet en toen Gehazi op zijn terugweg Elisa weer ontmoette zei hij, kennelijk teleurgesteld, dat de jongen niet ontwaakt was.

Dat verbaasde Elisa geenszins. Dat had hij ook helemaal niet verwacht. Hij wist intussen bij God vandaan, dat hij aan het werk moest. Hij moest in gebed gaan, want God riep hem tot zware geestelijke arbeid. Op bijzondere wijze wil de Heere Zich gaan openbaren als de enige en waarachtige God, Die beschikt over leven en dood. Israël wil Hij op deze manier leren, dat Hij hun God is en dat ze moeten stoppen met het vereren van Baäl. Bij die boodschap wil de Heere Elisa gebruiken.

Aangekomen in Sunem gaat de profeet terstond naar zijn kamer. Daar vindt hij de dode jongen, op zijn bed. Precies zoals zijn voorganger en leermeester Elia indertijd in Zarfath deed, die toen op het dode kind ging liggen, doet ook Elisa. Is dat niet hoogst merkwaardig? Joden moesten zoveel mogelijk elk contact met de dood vermijden, om zo onrein worden te voorkomen. Laat Elisa zich nu heel bewust wel verontreinigen?

Trouwens, wat bedoelt Elisa hiermee? Waarom legt hij zo nauwkeurig zijn mond op de mond van de jongen en zijn ogen op diens ogen en zijn handen op zijn handen? Op die manier deelt Elisa zijn lichaamswarmte aan het koude lichaam van de dode mee. Belangrijker nog, zo identificeert Elisa zich met de dode; maakt zich als het ware een met hem. En inderdaad, het vlees van de jongen begint warm te worden. Maar meer gebeurt er niet.

Elisa staat weer op. Hij gaat naar beneden waar de moeder is en loopt daar wat heen en weer. Zo geeft hij aan, dat er nog niets veranderd is en dat het ook niet in zijn macht ligt om de dingen wel te veranderen. Het zal bij de Heere vandaan moeten komen. Daar moeten ze het blijven zoeken.

Weer gaat Elisa naar boven en weer klimt hij op het bed en weer strekt hij zich over het kind heen. En

dan? Ja, er komt een levensteken. En nog een en weer een. De jongen begint te niezen, zeven keer achtereen. Dan doet hij zijn ogen open en de eerste die hij dan ziet is de man Gods. Deze laat de moeder roepen en wijst haar op het levende kind. Zij mag het meenemen naar beneden. Zij heeft hem nu voor de tweede keer uit Gods hand ontvangen.

Ongetwijfeld wordt dit wonder verder verteld. Dat is ook de bedoeling. Iedereen moet het weten. De Baäldienaars in Sunem kennen dit kind en zijn ouders wel. Zij weten dat ze 'anders' zijn en aan de dienst van de God van Israël zijn blijven vasthouden. En nu gebeurt dit. Laat dit niet zien dat hun God de enige God is? De God Die doden levend maakt. Zoiets heeft Baäl nog nooit gedaan.

In deze geschiedenis klinkt ook al het voorspel van Pasen door. De overwinnende Christus verbreekt de banden van de dood. Eens zal de dood volkomen overwonnen zijn. Eens zal deze koning der verschrikking al zijn prooien moet loslaten.

Ook wij worden door deze gebeurtenis, die de Heilige Geest niet zonder bedoeling in Gods Woord heeft laten beschrijven, tot het dienen van de ware God opgeroepen. Nog steeds klinkt de boodschap, dat deze God zelfs bij het naderen van de dood volkomen uitkomst kan geven. Is Hij intussen ook de God van ons leven en gaat ons hart naar Hem uit?

Let ook nog even op wat Elisa deed. Door op het dode kind te gaan liggen maakte hij zich één met hem. Dat geeft ons ook stof om na te denken. Bijvoorbeeld zo.

Onze kinderen zijn in zonden ontvangen en geboren; kinderen des toorns; geestelijk dood. Wat is de echte christelijke en godzalige opvoeding? Dat we ons een weten met de geestelijke dode kinderen en zo intensief om hun geestelijke levendmaking bidden. Nee, wij kunnen ze niet levend maken. Dat is uitsluitend Gods werk. Wat wij wel mogen doen is, uitgaande van de werkelijkheid van hun doodstaat en ons met hen identificerend, ze bij de Heere brengen. Hebben ze dat niet heel hard nodig?

P. den Butter

Aan-gevochten na het Avondmaal

Binnenkort is het Hervormingsdag. Op 31 oktober gedenken wij dat de Heere nu alweer 500 jaar geleden een grote kerkreformatie en geloofsopwekking heeft gewerkt. Vooral van Maarten Luther heeft de Heere gebruik gemaakt. Luther heeft veel licht gekregen over de belangrijkste thema's in de Bijbel. Bijvoorbeeld over de vraag op welke manier het geloof gevormd wordt. Dat gaat volgens Luther altijd gepaard met Tentatio: aanvechting. Zonder aanvechting kan er volgens hem geen sprake zijn van geloof.

Na die wonderlijke maaltijd zijn de zonen van Jakob de volgende morgen al vroeg opgestaan en vol goede moed begonnen aan de terugreis naar huis. Simeon was er weer bij en Benjamin was ook niets overkomen. Met een overvloed aan koren gaan ze terug. Ze konden zelfs zeggen dat ze met de onderkoning van Egypte hadden gegeten en gedronken. Wat is het allemaal meegevallen!

Maar, ze zijn nog maar net buiten de stad, of daar horen ze hoefgetrappel achter zich en uit een grote stofwolk zien ze de huismeester van de Egyptische onderkoning aan komen rijden, gevolgd door een troep soldaten. Vragend kijken de broers hem aan. Zijn gezicht staat donker en er klinken scherpe woorden uit zijn mond: *waarom hebben jullie kwaad voor goed vergolden?* Is dat nu jullie dank voor de vriendelijke behandeling, dat jullie de beker van de onderkoning gestolen hebben?

De broers wijzen ze de beschuldiging van de huismeester van de hand en ze durven het aan om te zeggen: *'Bij wien van uw knechten hij gevonden zal worden, dat hij sterve; en ook zullen wij mijn heer tot slaven zijn!'* Gewillig onderwerpen ze zich aan een onderzoek. De huismeester begint bij de oudste -ongetwijfeld in opdracht van Jozef, die zo de spanning bij de broers wil laten oplopen. Want het gaat natuurlijk om Benjamin. De broers zijn erop gebrand om hem terug bij Jakob te brengen. Daar gaat de zak van Ruben open. Nee,

geen beker, maar: ach, daar is wel weer het geld! Bezorgd kijken ze elkaar aan. Hoe kan dat nu toch? Dit gebeurt nu voor de tweede keer is het geld dat ze betaald hebben in hun zak teruggekeerd. Gelukkig was de beker niet te vinden. Tot de laatste zak. Want dan roept de huismeester: *en wat is dit dan?*

De broers zijn diep verslagen. Want ze weten natuurlijk niet dat Jozef zelf opdracht heeft gegeven om het geld weer terug in de zakken te doen en om in de zak van Benjamin zijn persoonlijke beker te leggen. Waarom heeft Jozef dat gedaan? Dat kunnen we alleen begrijpen als we Jozef zien als de knecht van God. De Heere zet Jozef ertoe aan om zijn broers te beproeven.

Hij wil weten of ze -als het er echt op aankomt- toch uiteindelijk niet voor zichzelf kiezen en Benjamin aan zijn lot overlaten, zoals ze dat bij hem hebben gedaan. Jozef wil weten of ze wel echt veranderd zijn. Of het wel echt waar is geweest, die tranen van schuldbelijdenis. Dat ze niet alleen tegen hem hebben gezondigd, maar vooral dat ze tegen God gezondigd hadden. Alles wat ze hebben uitgesproken, moet beproefd worden.

De Heere beproeft mensen. Juist in het stuk van de dankbaarheid leer je je nood en ellendigheid recht en grondig kennen, zo zegt de Catechismus in zondag 45. Juist na de bediening van het Avondmaal kan alles zo bestreden worden. Mocht ik wel aangaan? Heb ik het mezelf niet aangepraat? Was het wel echt? Heb ik mezelf geen oordeel gegeten en gedronken? En vlak ook de satan niet uit. De Heere laat hem toe om mensen te ziften als de tarwe. Net zoals bij Petrus en de andere discipelen. Die werden direct na het laatste Avondmaal ontzettend op de proef gesteld.

De Heere gaat het geloof oefenen om steeds beter de verleiding te kunnen weerstaan. Hij gaat de schouders trainen, zodat ze sterk genoeg worden om het kruis te dragen. Hij laat de stormwind over de jonge plantjes gaan om ze des te steviger te laten wortelen. Luther zegt: 'Zulke aanvechtingen zijn ons van groot nut. Ze zijn een opvoeding. Een christen kan zonder aanvechtingen Christus niet kennen'. Jonge mensen, overdenk deze dingen. Denk niet dat het direct goed is en dat je meteen alles weet. Ik hoor jongeren soms zulke hoge dingen zeggen en met zoveel zekerheid over hun geloof spreken, dat ik denk: is dat nu wel zo Bijbels? Luther zegt: 'Ik heb mijn theologie niet in één dag geleerd. Ik heb steeds dieper moeten afdalen. Daar hebben de aanvechtingen mij gebracht. Zonder aanvechtingen kan men daar niet over meepraten'.

Genesis 44:13
Toen scheurden zij
hun klederen...

De apostel Paulus is door en zo naast zijn Meester een sprekend pastoraal voorbeeld in woord en daad voor elke ambtsdrager. Bijzonder voor een predikant. Gaat het over het geestelijke leven, op onderscheiden wijze wijst hij erop. De levensverhouding tot de Heere. Het kennen van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Hoe en waardoor dit mogelijk is.

De onderlinge verhouding wordt niet voorbijgezien. Men wordt niet als stenen bij elkaar gevoegd. Wel vast en onvernietigbaar aan elkaar, maar niet als een steen: koud en koel. Bijzonder aan de gemeente van Korinthe schrijft Paulus hoe de levensverhouding tegenover elkaar behoort te zijn. Het leven onderling. Het dienen van elkaar. Welk een sprekend voorbeeld gebruikt Paulus in 1 Korinthe 12. Het menselijk lichaam wordt gezien als beeld van het lichaam van Christus en de betekenis en de functionering ervan. We willen er even aan denken. Want het menselijk lichaam is een wonder. De bezinning daarop is vandaag dringend nodig. Wie heeft uitgedacht dat een mens handen en voeten moet hebben. Oren, ogen en een neus. Dat is in geen enkel opzicht een zaak van evolutie. Het is een wilsbeschikking en zo een wilsdaad van de Schepper van hemel en aarde. En wat blijkt? Al de geschapen organen zijn op elkaar afgestemd en in één lichaam samengevoegd. Wonderlijk maar waar. Realistisch. Paulus moet en wil schrijven: God heeft de leden gezet, een ieder ervan in het lichaam, gelijk Hij gewild heeft. De vele en onderscheiden leden met hun vele en verschillende functies zijn door God gewild. Het menselijk lichaam is een kunstwerk van de Schepper. Belijden we met de dichter: Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben. Wonderlijk zijn Uw werken. Ook weet het mijn ziel zeer wel. Psalm 139:14. Voor het woord 'vreselijk' lees ik liever het woord 'ontzagwekkend.' Dit is niet tegen de grondtekst en duidelijk. Waar Paulus verder de aandacht op vestigt moet ons niet ontgaan. Er is geen lichaam met één orgaan of lidmaat. Er zijn vele organen en ledematen. Zeker, allen ten dienste van het ene

Het Apostolicum (37)

lichaam. (1 Kor. 12:19 en 20). Maar de organen en de ledematen hebben elkaar nodig. Niet één uitgesloten. Voor een goed functioneren is de dienst van een ander van belang. Er is geen los van elkaar beweging. Afhankelijkheid van elkaar en samenwerking zijn nodig en het resultaat daarvan wordt bemerkt, gehoord en gezien. Scheppingswijsheid en scheppingsdoel schitteren beide. Dit nu ligt vast in het Woord van de Heere en geschiedt naar het Woord van de Heere. Mensen staan daar niet buiten. Denk aan het doen en laten. De Heere geeft de gave van doen. Onze zichtbare organen zijn daarbij betrokken. Het gebruik ervan dient te gebeuren naar de geboden van de Heere, naar de gestelde normen van de Heere. Dit wordt bijzonder gevraagd van allen die in 's Heeren Naam gedoopt zijn. Dit geldt ook ambtsdragers en bijzonder catecheten en onderwijzers. Wat de Heere vraagt geeft Hij. Zeker, we zijn allen zondaren, maar geen stokken en blokken. Wie door Gods genade tot de gemeenschap der heiligen mag behoren, dient in de samenleving zich steeds bewust te zijn wat de Heere hierin vraagt. Zeker, wie kan voldoen aan de eisen van de Heere. De Heere heeft Zijn Woord gegeven en naar Zijn Woord wil de Heere het willen en werken geven naar Zijn welbehagen. Laten we bijzonder als ambtsdragers kennen een biddend leven. Immers, het Woord wat gaat over normen en waarden is ook kanselgericht. De predikant staat niet buiten de gemeenschap der heiligen. Althans dat is uitgesproken in het heilig uur van bevestiging. Toen klonk het voor de Heere en Zijn gemeente: Ja ik van ganser harte. De liefde tot de Heere en Zijn dienst dringt tot het volbrengen van het werk waartoe de Heere roept. Een predikant die een herderlijk hart heeft staat 's zondags voor de gemeente met de Woordverkondiging en werkt zes dagen in de gemeente. Het thuiswerk valt daaronder. Niet met voorbijzien van eigen gezin. Hoe in te delen is een zaak van orde. Trouwens dat raakt het hele werk. In afhankelijkheid van de Heere. Komt het winterwerk aan, dan staat de catechisatie bovenaan. Maar ook buiten deze periode is er meelevens met de jeugd. Zeer belangrijk is vandaag het openstaan voor de jeugd en dat jongeren zich gezien weten. Er is een adres waar ik terecht kan. Als het goed is wordt er naar de catechisatieperiode uitgezien. De uren kunnen veel vragen, maar zijn niet te zwaar, al zijn ze gevuld. Hoofd, hart en leven van de jeugd gaat de

herder ter harte. Hun dagelijks- geestelijk welzijn leeft. De toerusting voor het staan in de wereld vandaag. Een opgaaf, maar opgedragen en een gave door de Opperherder Jezus Christus en Hij geeft op het gebed kracht, inzicht en liefde. Het is niet overdreven als in oprechtheid wordt gezegd: Mijn catechisanten, ik houd van ze. Wie na jaren van dienstwerk zo terug mag zien en terug mag denken kan de groepen niet vergeten. In de gemeente zelf mag de gemeenschap der heiligen geen onbekende zaak zijn. Denk aan de zondag, het gemeenschappelijk samenkomen en zo het samen zijn. Het Woord van de Heere wijst erop hoe het samen zijn is. Het samen bidden, het samen zingen, het samen luisteren zijn onder de zegen van de Heere vruchtbare zaken. Het heilig avondmaal staat daar niet buiten. Zaken in het formulier behoren te spreken en te werken. Gaat het over de verhouding tot elkaar, dan lezen we dat wij ook door de Heilige Geest onder elkander als lidmaten van één lichaam in waarachtige broederlijke liefde verbonden worden, en zulks niet alleen met woorden, maar ook met de daad jegens elkander bewijzen. Opvallend is dat de catechismus ons wijst op de gemeenschapshouding, en dat naar het Woord. Bijzonder een bevestigend zondags behoort zich steeds bewust te zijn dat de Heere in gemeenschap heeft geplaatst. Het dient elkander door de liefde dient praktijk te zijn. Het voornaamste is het gebed voor en met elkaar. Daarnaast, voor zover het mogelijk is, het dienen met woord en daad. Bereidwillig en met vreugde. De Heere wil dit ook steeds geven. Ook voor de naaste. Laten we niet vergeten de dienende liefde, de dienende houding van de Zoon des mensen, de Heere Jezus Christus. Heel Zijn leven was en is nog dienen. Twee zaken zijn zeer opvallend. Met nadruk zegt Jezus: Ik ben het brood des levens. Die tot Mij komt zal geenszins hongeren (Joh. 6:25). Tevens gaf Jezus duizenden broden te eten. Jezus geeft brood voor het hart en brood voor het leven. Jezus wekt ook op om te bidden. Geef ons heden ons dagelijks brood en vergeef ons onze schulden. De beden gaan verder dan onszelf. Laten we niet vergeten dat de vierde en vijfde bede op de juiste plaats staan. De Heere heeft Zich niet vergist. Waarom eerst verzorging en dan vergeving? En vanzelf met een doel. Weten we het? De Heere onderhoudt het leven om ook te kunnen komen tot schuldvergeving.

M.C. Tanis

*In Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed,
namelijk de vergeving der misdaden, naar de rijkdom
Zijner genade. Efeze 1:7*

De Heere heeft een onuitsprekelijk groot goed weggelegd voor degenen die Hem vrezen. We lezen in Rom. 8:32 'Die ook Zijn Eigen Zoon niet heeft gespaard, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?' Verlossing is een grote weldaad. Van nature bevindt de zondaar zich onder de heerschappij van de duivel en de zonde. Hij is een slaaf van de duivel. Hij ligt onder de toorn van God, hij ligt onder de vloek. Zonden worden in Efeze 1:7 misdaden genoemd. Alles wat de zondaar doet is mis. Verlossing is: uitdelgen, achter Zijn rug werpen, niet meer gedenken, vergeving der zonden. God straft de zonden niet aan de zondaar zelf, maar aan Christus. God rekent de betaling door de Borg aan Gods kinderen toe. Wie in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven. Gods kinderen zijn verlost van de heersende macht van de zonde, maar niet van de kwellende macht van de zonde. "Wij" dat zijn niet de duivelen, maar dat zijn al Gods kinderen. Zij hebben verlossing door het bloed van Christus. Christus was gewillig. Hij is Zijn broederen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Zonder bloedstorting geschiedt er geen vergeving. God is niet alleen barmhartig en genadig, maar ook rechtvaardig. Wie zondigt heeft de dood verdiend. Boetedoening en gebeden van heiligen nemen de zonden niet weg. Al onze gerechtigheden zijn immers als een wegwerpelijk kleed. Alleen door Jezus Christus is er vergeving van zonden. 'Wij hebben de verlossing door Zijn bloed.' "Christus heeft bloed gestort in de besnijdenis, in de hof van Gethsémane, in het rechthuis van Pilatus en op Golgotha, toen Hij gekruisigd werd." Christus gaf Zijn ziel tot een schuldoffer. Christus is de vervulling van al de bloedige offers van het Oude Testament. Christus is geselsd, geslagen, met doornen gekroond en gekruisigd. Christus heeft Zijn leven gegeven voor vijanden. Christus was gewillig, maar Zijn dood was wel een gewelddadige dood. Wat is de bron waaruit de vergeving voortvloeit? Het is de rijkdom Zijner genade. Er is een volheid van genade in God om ellendigen goed te doen. "Hoeveel genade Hij geeft, Hij blijft even vol, zoals de zon." Het is een volheid van genade omdat die genade groot genoeg is om u alles te geven wat u nodig hebt. Het is een rijkdom aan genade omdat de Heere al aan een zeer grote schare genade heeft gegeven. Het is een rijkdom van genade omdat God die geeft aan de grootste goddelozen en de grootsten der zondaren. Dat gold ook de Efeziërs, zij waren zondige heidenen. De apostel roept het uit: 'Gezegend zij de God en Vader.' "Het is alsof hij wil zeggen: Wat is de Heere groot. Wat is Hij vrij. Wat geeft Hij grote genade. En tot hen: Zie, wat heeft de Heere aan u gedaan. Hij toont ook de waarheid hiervan. Hij zegt: Hoe

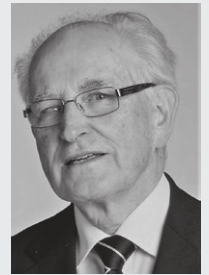
groot is dat. Ziet u op God, ziet u op de Heere Jezus, ziet u op uzelf, o, het is onbegrijpelijk." Zegt u misschien dat u ook de verlossing hebt door het bloed van Christus, dat u de vergeving der zonde hebt, naar Zijn genade? Smijtegelt gaat dan kenmerken noemen van hen die geen verlossing en vergeving hebben. Wie de zonde uit gewoonte doet, heeft geen deel aan deze weldaden. Wie staat op de weg der zondaren en wandelt op hun pad, mist de verlossing en de vergeving. Ook zij die de zonde bewust doen, met overleg, met vastberadenheid en die anderen meesleuren in de zonde kennen geen genade. Ook zij die in de zonde in hun element zijn. "Als zij zondigen, springen zij op van vreugde, zij doen ze met genoegen." Ook zij niet die vrijuit over de zonde spreken, zich er totaal niet voor schamen. Wie niet weet van schaamrood te worden, staat er ook buiten. Zij kennen geen schaamte en berouw over het bedreven kwaad. Wie zonde tot zonde toedoet, staat er ook buiten. Zo is het ook met hen die hardnekkig voortgaan met zondigen. Vervolgens tekent Smijtegelt waaraan je kunt weten dat je deelt in verlossing en vergeving. Het hart is week, gevoelig geworden, gesmolten, verbrijzeld. Niets benauwt meer dan de zonde. Hij schreeuwt en zucht over de zonde die hem tot een last is. "Die deze weldaad heeft, heeft de Springader van genade, hij heeft de Heere Jezus, zijn Losser, zo hartelijk lief. Die is hem dierbaar. Hij zegt: 'Mijn Liefste, Hij draagt de banier boven tienduizend' (Hoogl. 5:10). 'Al wat aan Hem is, is gans begerlijk. Ik heb U lief boven alles', zegt de ziel, vers 16. Die deel heeft aan deze weldaad, waakt tegen de gelegenheid tot de zonde. Hij kent de bitterheid van de zonde. Hij erkent de vrije genade zo. Hij stemt Paulus' woorden met een ruim hart toe: 'Doch door de genade Gods ben ik dat ik ben.' (1 Kor. 15:10). Vrije genade, zegt hij, zal het werk kronen. Daardoor zal ik binnenkomen. Hij dankt de Losser zo. Hij zegt hartelijk: 'Geloofd en gezegend zij God de Vader. Ja, geloofd zij de drie- enige God.' Kinderen van God: "Heft uw hoofden omhoog. Uw verlossing is nabij. Wacht nog op de verlossing van uw lichaam. En als u voor de troon zult staan, zult u met al de gekochten dit lied zingen: 'Gij zijt waardig dat boek te nemen en zijn zegels te openen, want U bent geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie' (Openb. 5:9.) 'Hem, Die op de troon zit, en het Lam zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid' (vers 13). Amen, ja amen."

A. van Heteren

AANVULLING

Laatst heb ik geschreven over “karakters”. Toen ik het daarna in ons blad nog eens overlas, miste ik er sommige vitale punten in. Vandaar dat ik nog eens op dit onderwerp terugkom.

U herinnert het zich nog wel: het ging over introverte en extraverte mensen. Introvert zijn we als we naar binnen gericht zijn; extravert als we gericht zijn op de buitenwereld en als we ons weinig zorgen maken over onze eigen persoon.

Hoe staan deze verschillende karakters nu in het geestelijke leven? Daarover kan toch nog wel iets meer gezegd worden. U kunt zelf al wel aanvoelen welke gevolgen deze verschillende gerichtheid heeft voor het zielenleven.

Het is immers aannemelijk dat introverte karakters geneigd zijn de blik naar binnen te slaan. De Heere is wel getrouw, Zijn Woord is wel waar, maar..... mijn beleving is een wankelende zaak. Als men werkelijk zo ingesteld is, lijkt het er op dat alles afhangt van onze innerlijke beleving. Heel veel vragen waar we mee kunnen rondlopen, zijn erg herkenbaar. In zekere zin kennen al Gods kinderen daar iets van. Het zijn vragen als: Is mijn berouw wel echt? Ben ik geen hypocriet? Heb ik wel iets mogen ervaren van de liefde Gods? Ken ik de Heere Jezus wel? Twijfels over deze vragen kunnen het hart verlammen. Deze mensen kunnen het benauwd krijgen, als er kenmerken worden genoemd. Deze worden door hen in de meeste gevallen gemist. Gedachten, woorden en werken getuigen van innerlijke verdorvenheden. Ik heb het vaak mensen horen zeggen: Zulke dingen kunnen toch niet met genade bestaan? Kent u deze vragen en moeiten ook bij uzelf? Je loopt voortdurend tegen je eigen onmogelijkheden aan. Dit alles blijft niet zonder gevolgen. Hoe vaker u zulke vragen stelt, hoe dieper u bij uw innerlijke gemis bepaald wordt. Er groeien daardoor innerlijke gevoelens van een toenemende machteloosheid. Als je jezelf altijd maar afvraagt: Kan ik wel goed spreken, dan gaat dat spreken steeds moeilijker. Je zou ervan kunnen gaan stotteren. Dat stotteren is dan geen ingeboren zwakheid, maar het wordt aangekweekt door het besef van je eigen twijfels. Op die manier kunnen zaken als geloof en bekering onder een stolp terecht komen. Er ligt een deksel op je ziel. De vraag komt op of onze prediking daar geen aanleiding toe geeft. Een bevindelijke preek houdt zich immers ook bezig met innerlijke gestalten. Er worden herhaaldelijk vragen gesteld of u dit of dat wel kent? Deze vragen moeten van tijd tot tijd gesteld worden. Een goede preek moet onderscheidenlijk en ontdekkend zijn. Dat houdt in dat de hoorders voor deze vragen komen te staan.

Maar er zijn minstens twee opmerkingen te maken. Iedere dienaar weet dat onze opmerkingen vaak verkeerd terecht komen. Afsnijdende preken komen meestal hard aan bij hen die al in duisternissen wandelen en raken hen niet die een ingebeeld geloof hebben. Het is een worsteling voor de kansel om dit gevaar te vermijden. In de tweede plaats moeten wet en evangelie in een goede verhouding staan. We moeten zowel afsnijdend zijn alsook moed geven aan worstelende zielen. De naam van de Heilige Geest wijst zowel op vermanen alsook op vertroosten.

Er zijn Bijbelse woorden die met deze gestalten te maken hebben. U weet het zelf ook wel: het anker moet niet in het schip liggen, maar echt houvast ligt buiten het schip. Het net moet aan de andere zijde uitgeworpen worden, namelijk

op “Uw Woord”. Wat bij mensen onmogelijk is, is dan toch ook echt wel mogelijk bij God. Stel uzelf eens de vraag: Hangt mijn geestelijke staat nu af van mijzelf of van Christus? Besef het gevaar dat u de mogelijkheden van Zijn offer inperkt door al uw mitsen en maren.

Nu het andere. Als we extraverte neigingen hebben, zullen we al spoedig geneigd zijn te steunen op Gods beloften. Er zijn immers ook veel teksten die wijzen op de noodzaak van het geloof in Christus. We moeten Hem van harte aannemen, Hij zal toch geen zondaar afwijzen, het ligt toch alles vast in Hem. Deze mensen liggen meestal niet wakker van allerlei persoonlijke vragen. Nu heb ik het niet over het reeds genoemde ingebeelde geloof. Er zijn ook werkelijk levende kinderen Gods, die mogen leven uit de rijkdommen van het volle Evangelie in Christus. Dat is niet verdacht, als dat zo is. Paulus staat model voor een geloofsbeleving, die roemt en steunt op de beloften Gods, op de volheid van het heil in de drieënige God. Het zijn gefundeerde christenen die wortelen in het volbrachte werk van Christus. Meestal betreft het diegenen die ook een tijd kenden van allerlei persoonlijke moeiten. Maar zij kwamen er doorheen toen zij mochten zien dat er van ons geen goed te verwachten is, toen zij moesten erkennen in werkelijkheid een goddeloze te zijn, toen zij aan het eind kwamen met hun eigen krachten. Toen mocht verstaan worden dat Christus niet veel, maar alles meebrengt. Toch hangt dit alles ook samen met een karaktertrek. Men heeft minder te stellen met (eindeloze) zielsvragen.

Er is een prediking die steeds weer blijft herhalen dat de zaligheid buiten een mens ligt. Zie op de beloften Gods. Vergeten we echter niet dat beide gestalten nodig zijn. We moeten geestelijk zowel introvert alsook extravert gericht zijn. Er is immers niet alleen het werk van Christus buiten ons, er is ook het werk van de Heilige Geest in ons.

Karaktertrekken zullen zich nimmer geheel verloochen. Het gaat er om dat deze geheiligd worden en dat we werkelijk mogen leven bij het werk van de drie Personen. Bedenk verder dat een innerlijke gestalte moet samengaan met de uiterlijke vruchten van de Geest. Ook dat zijn kenmerken, die nopen tot zelfonderzoek! Laat u mijn tong en mond, en 's harten diepste grond, toch welbehaaglijk wezen. Die bededebben we allen nodig!

RECTIFICATIE

Een lezer maakte mij opmerkzaam op een fout, die ik maakte in een vorig artikel. Het ging over dr. Van den Brink. Ik haalde deze naam aan in verband met een recensie over een Vrijgemaakt boek. Ik meende dat het ging om prof. Dr. G. van den Brink, die recent schreef over de evolutie. Het betrof echter dr. G. van den Brink, predikant in de HHK. Ik vermeld dit met excuses aan dr. van den Brink.

P. Roos

Preeklezen

Elke zondag worden ouderlingen geroepen een preek te lezen, in vacante gemeenten natuurlijk meer dan in niet vacante gemeenten. Laten we de diensten waarin een ouderling een preek leest echter niet minder achten dan een dienst met een predikant als voorganger. Ook als het 'preeklezen' is, vindt er een Dienst des Woords plaats. Enkele opmerkingen over een dienst, geleid door een ouderling.

Ambtsdrager zijn is nooit gemakkelijk geweest, maar zeker vandaag de dag niet! Door Gods goedheid mag het wel eens een lust zijn om te dienen en mag de dienst des Heeren als een liefdedienst worden ervaren. Maar het werk wordt ook wel als een last ervaren, hetzij door 's mensen toedoen of door een besef van onbekwaamheid.

Een prediker moet geroepen zijn, maar een ouderling ook. Dan heeft hij een adres waar hij op terug kan vallen, waar hij altijd terecht kan om hulp, wijsheid, geduld, liefde, bekwaamheid enzovoort. Zo zal hij ervaren dat Hij Die roept getrouw is en blijft.

Ik denk aan de ouderling die voor moet gaan in de dienst des Woords. Een preek zien te vinden is al een taak op zich! De preek moet passen in het kerkelijk jaar. De omstandigheden in de gemeente vereisen soms een woord op zijn pas. De preek moet goed leesbaar zijn en goed te volgen voor de hoorders. De inhoud moet Schriftuurlijk-bevindelijk zijn. Men mag naar mijn mening gerust gebruik maken van goed leesbare preken van onze vaders, die even dierbaar geloof deelachtig waren als Gods volk vandaag en nog mogen spreken nadat zij gestorven zijn. Al moeten we bij het lezen van preken altijd goed de lengte in de gaten houden. Door een lange preek vermindert de concentratie. De auteur van de preek mag best bij name genoemd worden in de dienst, als het in verband met allerlei, helaas nu eenmaal bestaande vooroordelen maar niet gebeurt aan het begin van de dienst.

Een dominee vraagt de Heere of hij in de tekstkeuze door Gods Geest geleid mag worden. Laten de ouderlingen dat ook doen! En lees de preek goed door. Natuurlijk is het niet verkeerd om eens een uitdrukking te veranderen of een lange zin in tweeën te knippen. Vraag om bewaard te worden voor heftige emoties tijdens het lezen, maar wees aan de andere kant er ook beducht voor uw preek monotoon en zonder bewogenheid op te dreunen! Laat uw hoorder merken dat het Woord u lief is!

En dan het gebed. Wat kan er een opzien zijn tegen het voorgaan in het gebed. Ik heb eens een ouderling horen zeggen dat, als je een geschreven preek voorleest, je ook je gebed mag opschrijven en voorlezen.

Daar ben ik geen voorstander van. Laat uw gebed een vrij gebed zijn. Een vrij gebed is niet een gebed, waarmee u ergens zomaar begint en dan wel ziet waar u uitkomt en naar voren brengt wat u allemaal in de gedachten komt. Het mag ook geen preek worden! Daar moeten voorgangers altijd aan denken! Een vrij gebed is een gebed, waarin u zich moet laten leiden door Gods Geest, maar waarop u zich wel voorbereiden moet! En dan kan het echt geen kwaad als u bepaalde puntjes opschrijft en af en toe uw notities raadpleegt. Zeker als u nooit eerder in een eredienst voorging, mag u geheugensteuntjes meenemen. Zo schrijf ik met het oog op de voorbede namen en feiten op. Die raadpleeg ik in het grote gebed. Alles moet met orde geschieden. Voorbede doen en geen namen noemen kan niet. De gemeente moet mee kunnen bidden. Overigens moet er ook op gelet worden dat het openbaar gebed geen afkondiging van allerlei mededelingen wordt.

De beste voorbereiding is in het verborgen. Ook de ouderling moet het niet wagen om zonder de Heere naar de preekstoel te gaan. Ook hij moet even halt houden voor hij de kansel betreedt en Gods hulp afsmeaken. Wat is het groot als u bij de voorbereiding voor uzelf al een zegen van de Heere mag ontvangen. Dat betekent echter niet dat u het dan op de kansel ook goed zult hebben. Andersom kan ook het geval zijn. Dat het van binnen namelijk dor en droog bleef, maar dat het op de kansel zo heerlijk openviel!

Nog een slotopmerking. In sommige gemeenten leidt de ouderling van dienst de eredienst vanachter het voorleesgestoelte en beklimt hij niet de kansel. Die is slechts voor de dominee, zo wordt gedacht. Naar mijn gedachte is er niets tegen als ook de ouderling de kansel beklimt. Laat het Woord van God vanaf de kansel klinken; het is een preekstoel, ook voor gelezen preken dus. Maar ik zou er geen strijdpunt van maken. Die zijn er al genoeg.

K. Hoefnagel

Het gesprek tussen Christus en Nicodémus (16)

lessen voor ambtsdragers

Nog steeds denken we na over enkele ambtelijke lessen uit de nachtelijke ontmoeting tussen Christus en Nicodémus. Eerst hebben we gelet op het *brandende hart* van de grote Ambtsdrager. Daarna hebben we stilgestaan bij de *leidende hand* van Christus. Deze keer luisteren we naar de *sprekende stem* van Christus.

De sprekende stem van Christus

Wie probeert te luisteren naar de sprekende stem van Christus in Johannes 3, ontdekt dat de Heere Jezus vooral drie onderwerpen aan de orde stelt.

[1] In vers 3-8 gaat het over de wedergeboorte: over de noodzaak, de mogelijkheid en de kenmerken daarvan.

[2] In vers 9-13 gaat het over Christus in Zijn profetisch ambt.

[3] In vers 14-21 gaat het over het geloof: over de eigenschappen, het Voorwerp en de noodzaak daarvan.

Welnu, zullen dat niet de dingen zijn die in onze gedachten moeten zijn, als we geestelijk leiding geven te midden van allerlei vragen?

Wedergeboorte

De Heere Jezus heeft Nicodémus eerst indringend voorgehouden dat wedergeboorte noodzakelijk is, ook voor kinderen van het verbond. *'Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien'*. Er is een wonder van wedergeboorte nodig.

De Heere Jezus heeft ook gewezen op de mogelijkheid van wedergeboorte. Wedergeboorte is mogelijk – bij God vandaan. Dat ligt opgesloten in het grondwoord, dat we ook mogen vertalen met: 'van boven geboren worden'.

De Heere Jezus heeft ook iets geleerd over de kenmerken van de wedergeboorte. Het is een krachtig, vrijmachtig, verborgen werk van de Heilige Geest.

De vraag die we ons hebben te stellen: Hebben deze dingen nog onze aandacht? En functioneren ze?

Ik stel die vraag in twee richtingen. Allereerst in de richting van verwachtingsloze ambtsdragers. Die hun werk wel doen, maar niet meer rekenen op een wonder van God in een mensenhart. Geloof in het wonder van wedergeboorte betekent toch ook: ootmoedig, maar verwachtingsvol smeken of de HEERE werken zal!

Maar anderzijds wordt dezelfde vraag ook gesteld aan ambtsdragers die de noodzaak van wedergeboorte in theorie onderschrijven, terwijl hun benadering in de praktijk andere dingen verraaft. Dat kan ook.

Als ik wat rondkijk in reformatorisch Nederland, ben ik er wat dat betreft ook niet gerust op. Verslaat een nieuw arminisme niet zijn duizenden? Dat mensen worden opgeroepen tot geloof en bekering, is Bijbels. Maar als wordt gesuggereerd dat mensen op eigen kracht moeten gaan geloven en zich moeten bekeren, en het er vervolgens voor moeten houden dat God het deed, bevinden we ons in een levensgevaarlijke draaikolk. We krijgen dan bekering en geloof van eigen makelij. En het wonder is er uit.

Christus in Zijn profetisch ambt

We luisteren verder naar de sprekende stem van Christus. Een tweede onderwerp vraagt de aandacht: Christus in Zijn profetisch ambt.

In vs. 10-13 wordt Nicodémus – al is hij een leraar in Israël – getekend in zijn grote onwetendheid. En tegen die achtergrond biedt Christus Zich – zo schrijft George Hutcheson – aan als de grote Profeet en Leraar om Nicodémus te onderwijzen.

Opnieuw een aandachtspunt voor de praktijk. Als ik me niet vergis, horen we mensen vandaag de dag meer spreken over Christus als Degene Die voor mij gestorven is (priesterlijk ambt) of als mijn Koning (koninklijk ambt) dan over Christus in Zijn profetisch ambt. In onze ambtelijke ontmoetingen kan het goed zijn om jongeren en ouderen die veel over het priesterlijk en koninklijk ambt van Chris-

tus spreken, te vragen: Hoe functioneert Zijn profetisch ambt? Wat heeft Hij als Profeet je geleerd? En hoe heb je Hem nodig als de hoogste Profeet en Leraar?

Ligt in het profetisch ambt van Christus ook niet een bemoedigende boodschap voor hen die het soms met tranen in hun ogen moeten zeggen, dat ze zo blind zijn. Christus is zeer gewillig om onwetende jongeren en ouderen te onderwijzen! Maar tegelijk is het toch ook zo, dat Hij in het aanvankelijke onderwijs dat Hij geeft, *als Persoon* nog zo verborgen is! Hij moet (voor het eerst en steeds meer) geopenbaard worden. Leerzaam is in dit verband Ralph Erskine's Leerrede over de Samaritaanse vrouw!

Geloof

We luisteren nog wat verder naar de sprekende stem van Christus. Indringend spreekt Hij ook over het geloof. De Heere Jezus doet dat aan de hand van de geschiedenis van de koperen slang. In die geschiedenis waren enkele eigenschappen te ontdekken van het ware geloof. Uit die geschiedenis bleek ook dat het geloof zich richt op het door God gegeven middel tot behoud. En in die geschiedenis werd ook duidelijk dat het geloof levensnoodzakelijk is. Leest u het nog maar eens na in Numeri 21.

Wel, laat er ook op het punt van het geloof leiding gegeven worden in ons ambtelijk werk. Laten we – in navolging van de grote Ambtsdrager – aan de hand van Bijbelse voorbeelden en geschiedenissen uitleggen, wat de eigenschappen zijn van het waar, zaligmakend geloof. Ik denk in dit verband bijvoorbeeld aan geschiedenissen zoals die van de Kananése vrouw (Mattheüs 15), de hoofdman van Kapernaüm (Mattheüs 8), en de bloedvloeiende vrouw (Markus 5).

Tot zover de derde les voor ambtsdragers. De les van Christus' sprekende stem.

A.J.T. Ruis

1892 – 2017 of: Hondervijfentwintig jaar CGK. (4)

DRIEHONDERDZEVENTIG- DUIZEND LEDEN.

De Gereformeerde Kerk die dus in 1892 was ontstaan telde ruim 370.000 leden. Het kwam neer op zo'n 8% van de toenmalige bevolking. Het zal duidelijk zijn dat het groepje mensen dat wilde blijven wat men was: christelijke gereformeerde kerk, hierbij in het niet viel. Drie gemeenten, in totaal waarschijnlijk amper 800 leden. Maar... men wist dat er toch in den lande veel meer verzet leefde tegen de vereniging. Ds. Wisse schreef in "Het Wekkertje":

"geen tientallen, maar duizendtallen van achtenswaardige broederen deelen in den grond der zaak met ons dezelfde overtuiging, dan men, aldus doende, een onveranderlijke daad heeft gedaan, door op echt Synodale wijze dit alles als met een tooverslag, buiten de gemeente om, klaar te spelen."

"De bewijzen hiervoor hebben wij met eigen oogen gezien en met onze ooren gehoord, toen wij, te Utrecht vergaderd, uit alle oorden des lands de stemmen vernamen van ons aloude Christelijke Gereformeerde volk; maar al zijn velen hiervan overtuigd, niet allen hebben den moed om handelend op te treden. Dit verwondere niemand. De Heere alleen weet wat het ons gekost heeft, bij dag en bij nacht, alvorens ons besluit was gerijpt en we zeggen moesten: "ik kan niets anders; God helpe mij".

GEMEENTEBESCHOUWING EN BEKERING.

Dat de dogmatische bezwaren wel degelijk als "een overwegend bezwaar" moeten gezien worden, blijkt wel uit de artikelen die in "Het Wekkertje" verschenen in de lopende jaargang. Prof. Dr. W. van 't Spijker meldt in "En toch niet verteerd" dat Van Lingen over wedergeboorte en bekering een duidelijk standpunt innam dat lijnrecht stond tegenover door dr. A. Kuijper gedane uitspraken. Veronderstelde wedergeboorte

en de plaats van de doop laat zich niet inpassen in wat in de Christelijke Gereformeerde Kerk daaromtrent wordt geleerd, aldus prof. Dr. W. van 't Spijker. Hij zegt: "men was - terecht - bevreesd dat er aan de oproep van bekering geen recht meer zou worden gedaan". De Abrahams positie heft de Adams positie niet op! (prof. W. Kremer) Wat zijn deze zaken ook nu, in 2017, gloeiend actueel! Wie niet alleen van een veronderstelde wedergeboorte maar ook van een verondersteld geloof uitgaat, zal de oproep van bekering niet meer noodzakelijk vinden. Je hebt dan niet alleen geen recht van spreken meer t.a.v. de naam christelijke gereformeerde kerk, maar bovenal is het onschriftuurlijk en misleidend tegenover de Koning der Kerk, Die wilde dat in Zijn Naam gepredikt zou worden: bekering en vergeving der zonden. (Lukas 24 : 47)

EERSTE SYNODE: VAN ACHT NAAR ZEVENTIEN GEMEENTEN.

Op 3 en 4 januari 1893 wordt de eerste synode na de Vereniging van 1892 gehouden. Men komt in Den Haag bijeen in de zaal van Diligentia. Toen waren daar acht gemeenten vertegenwoordigd. 's Gravenhage, Rotterdam, Utrecht, Noordeloos, Dordrecht, Lutten, Twello (Teuge) en Arnhem. Zierikzee was verhinderd, zodat je ook van negen gemeenten kunt spreken. Op 25 juli werd er opnieuw in synodaal verband vergaderd. Nu te Utrecht. Daar kwamen 17 gemeenten bijeen. In het gedenkboek "En toch niet verteerd", wordt een duidelijk overzicht van de groei in de loop der jaren getekend.

SYNODALE UITSPRAKEN EN BESLUITEN.

Op de synode van 1893 werd uitgesproken dat "de steeds meer doordringende leer omtrent de veronderstelde wedergeboorte bij den doop" geen leer van de gereformeerde kerk was. En...hoe zit het

dan met het dankgebed uit het doopformulier? De synode sprak: "dat het dankgebed niet in strijd is met de leer onzer Kerk en geen voedsel geeft aan de Ned.-Ger. Leerstellingen." Prof. L.H. van der Meiden schrijft in het gedenkboek van de Afscheiding dat hij oprecht dankbaar was dat deze doodsleer in de Chr. Geref. Kerk niet geduld wordt. "Zij mag ook nooit geduld worden", aldus van der Meiden.

Ook de zaken aangaande de opleiding van de predikanten had van meet af aan grote aandacht. Men wilde deze zaak opdragen aan van Lingen en Wisse. Maar beiden geven te kennen dat drukke werkzaamheden dit voor hen niet mogelijk was. Er werd wel mededeling gedaan van het feit dat student de Bruin niet met de Vereniging was meegegaan en niet verder in Kampen kon studeren. Ds, Wisse had op zich genomen om hem bij het voltooien van zijn studie te begeleiden. Hier werd met dankbaarheid kennis van genomen. In 1894 werd besloten tot de stichting van de Theologische School. Via hogeschool naar universiteit mag in 2017 de zegen van dit besluit nog ondervonden en gezien worden in schitterende gebouwen nog steeds, vanaf 1919: Wilhelminapark 4 te Apeldoorn nu met een staf van hoogleraren en docenten, op een wijze, die men in 1894 niet voor mogelijk gehouden zal hebben. Het getuigt alleen van Gods goedheid en zorg. Maar des te meer ook is de verantwoordelijkheid om vanuit hetzelfde beginsel toekomstige dienaren des Woords toe te rusten. Ds. W. Ramaker schrijft in 1934: de studenten te wijzen op de verborgen omgang met God en daarover met hen "saamspreken in het belang hunner vorming. Zulk een Hoogeschool als de Kerk der Scheiding in Apeldoorn mag bezitten, is trouwens eenig in ons land, waarbij het juiste evenwicht is gevonden tussen de vorming naar hoofd en hart met de eischen op het gebied van het geestelijk

leven: persoonlijke genadestaat en roeping. Daarin ligt haar volstrekte kracht en betekenis. Laat bij onze gaven ons persoonlijk gebed voor de School der Scheiding vermenigvuldigen, opdat zij haar beginsel getrouw blijft. Want in de School klopt het hart der Kerk.”

ROEPING VOOR DE TOEKOMST.

Ds. A.M. Berkhoff gaf in vraag en antwoordvorm een handleiding ten aanzien

van de geschiedenis van de Christelijke Gereformeerde Kerk. In 1926 vroeg hij (in de tweede druk) “Wat is dan voor de toekomst de roeping van de Christelijke Gereformeerde Kerk?”

Zijn antwoord luidt:

1e. Bewaar het pand U toebetrouwd. (I Timotheus 6 : 20).

2e. Beleving van het Christelijk in de historische lijn van het Gereformeerd, in geloofsoefening naar binnen en in de

praktijk der Godzaligheid naar buiten.
3e. Gebed om, en poging tot herstel van “de breuke Zions”.

4e. “Zijt als dienstknechten en dienstmaagden, die op hunnen Heere wachten”, Luk.12:36”

A. v.d. Weerd

ACTUEEL

Generale Synode (5)

Aan een lang en intensief proces is op 10 oktober een einde gekomen. Op deze dag heeft de generale synode vergaderd en een besluit genomen aangaande de te vormen GTU. Vanwege een te smal draagvlak binnen de kerken is met meerderheid van stemmen het voorstel definitief niet aanvaard. Wel zal de samenwerking zoals deze er tot nu toe was, worden voortgezet. Dat betekent dat de Christelijke Gereformeerde Kerken niet zullen deelnemen aan de GTU, terwijl de kerkelijke vergaderingen van de GKV en de NGK op een eerder moment wel voor gestemd hebben.

Op de generale synode van de CGK van 2013 is een voorstel aangenomen om te onderzoeken of er een brede theologische universiteit zou kunnen komen. Het zou een universiteit moeten worden van de GKV, de NGK en de CGK, waarbij het Hersteld Hervormd Seminarie en de GB binnen de PKN ook betrokken zouden moeten worden. Het plan zou dan in de afgelopen periode onderzocht worden door een commissie, die met een uitgewerkt plan en een voorstel naar de synodevergadering zou komen. Enkele van de belangrijkste voorwaarden waren dat vanuit de Gereformeerde Bond binnen de PKN een substantiële bijdrage geleverd zou worden, en dat de

betrokkenheid van de kerken goed geregeld zou zijn middels de constructie van een coöperatief model.

Aan deze voorwaarden kon niet worden voldaan, de GB is klein en hebben ook te maken met hun eigen opleiding aan de PThU, en ook de zo gewenste verbreding vanuit het Hersteld Hervormd Seminarie is niet mogelijk gebleken. Ook het coöperatieve model bleek niet mogelijk. In plaats daarvan zou de GTU een vereniging van de betrokken partners worden, en met name de betrokkenheid van de kerken is daarmee in het geding. Kerkelijke betrokkenheid krijgt dan alleen maar gestalte door de benoeming van leden uit het eigen kerkverband in de ledenraad. Door de TUA wordt veel gedaan om de betrokkenheid van de kerken te behouden en te vergroten; een verengingsmodel zou de kerken op grotere afstand plaatsen. De TUA is er voor de kerk, en niet andersom! En laten we eerlijk zijn; er spelen meer zaken een rol bij het hele proces om te komen tot een voor of tegen de GTU. Naar mijn diepste overtuiging moet de klassiek gereformeerde Schriftbeschouwing veilig zijn binnen de muren van een GTU. En ook op dat punt is het niet mogelijk gebleken om het vertrouwen te krijgen en daar blijft toch ook onze grootste verontrusting wel zitten. Het

moderne verstaan van de Bijbel en de uitleg ervan moet ons voorzichtig maken. En wat te denken van de inmiddels aanvaarde vrouw in het ambt in de GKV? Dat is ook een gevolg van een ontwikkeling op het gebied van het verstaan en de uitleg van de Schrift. Nationale en internationale naamsbekendheid; is dat een reden voor de vorming van een GTU? Het kan een reden zijn voor de beoefening van gereformeerde theologie, maar niet als we daarvoor wezenlijke zaken moeten loslaten. Moeten we niet gewoon accepteren dat we een positie in de marge hebben en daar ook dankbaar voor zijn? Ook al zou dit eventueel betekenen dat we terug zouden moeten naar een school die (alleen maar) predikanten opleidt? Onze kerkorde stelt in art 19 en 20 dat er zorg gedragen moet worden voor de opleiding van studenten tot dienaren des Woords. Wat op de TUA daarnaast gebeuren mag is winst, maar niet de kern. Heeft wantrouwen, of gebrek aan vertrouwen ten aanzien van de andere partijen van de GTU een rol gespeeld bij de gang van zaken? Zeker, maar dit komt voort uit een sterk realiteitsbesef bij de meerderheid van de afgevaardigden. We zien en horen van ontwikkelingen bij de partners van de GTU. Daar moeten we niet blind voor zijn, er is een proces gaande

wat steeds meer afwijkt van datgene wat wij belangrijk vinden; het klassiek gereformeerde verstaan en de uitleg van de Schrift. In een deel van onze kerken is dit ook aan de orde. Ons past daarom ootmoed, we hebben onze eigen moeiten.

Angst is een slechte raadgever; heeft angst een rol gespeeld? Als angst overheerst belemmert dat immers een weloverwogen besluit? Toch geloof ik van niet; ik geloof eerder dat we voorzichtig zijn, en dat is niet vreemd als we alles op ons in laten werken. Angst voor de GTU is niet aan de orde, want dan zouden we ook bang kunnen zijn voor wat ons nog te wachten staat met de TUA. Laten we op de Heere vertrouwen en alles van Hem verwachten.

We zijn dankbaar dat we de TUA mogen behouden, maar tegelijkertijd beseffen we dat het voor diegenen die zich bijzonder hebben ingespannen een teleurstelling is.

Ook beseffen we dat de situatie op de TUA niet kan blijven zoals deze is, er zullen zaken moet veranderen vanwege overheidseisen. Tegelijk hebben we in het verleden gezien dat de TUA altijd door moeilijke tijden heen is mogen komen. De Heere heeft ons de TUA gegeven en er tot heden Zijn zegen aan willen verbinden. Het mag ons gebed zijn of de Heere onze TUA door alles heen wil leiden en dat de opleiding tot predikant tot zegen van de kerken hier plaats mag blijven vinden. Ook zullen we als kerken onze schouders onder de TUA moeten zetten, maar dat zou ook weer de band tussen de kerken en de TUA kunnen vergroten.

We hebben in de kerkgeschiedenis gezien dat opwekkingen niet georganiseerd behoeften te worden door grote instituten, maar juist in het kleine en in de eenvoud zijn ontstaan en door de Heere gewerkt. Dit alles door een krachtig gebed en door een krachtige en Schriftgetrouwe prediking die door de Heilige Geest hebben geleid tot de bekering van velen. En mogen we door genade ook geen verwachting hebben van het Woord uit Zacharia 4 vers 6b? "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen".

P. Nobel, Alphen aan den Rijn

KERKHISTORISCHE WANDELINGEN MIDDELBURG

Kerkhistorische wandelingen met herinneringen aan dominee Smijtegelt op D.V. de donderdagen 19 en 26 oktober. Start voor het oude stadhuis op de Markt om 15.00 uur. De wandeling met gids voert langs oude kerken en hun bewogen geschiedenis. Opbrengst (vrijwillige bijdrage) is bestemd voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Groepen op afspraak. Aanmelding: P.C. Beeke, p.c.beeke@kliksafe.nl / 0118-633828.

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 7 november 2017. Kopij graag binnen donderdag 26 oktober.

Dankdag voor gewas en arbeid

D.V. woensdag 1 november zal de jaarlijkse dankdag weer gehouden worden. In art.1 van de Nederlandse geloofsbelijdenis staat dat God een zeer overvloedige Fontein van alle goed is. De Heere is onuitsprekelijk goed voor zondaren. Dat is ook weer gebleken in de achterliggende periode van biddag tot dankdag. De Heere geve ware dankbaarheid en gebiede Zijn zegen over de prediking op de dankdag voor gewas en arbeid.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978

E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 24,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 25,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

BOEKBESPREKINGEN

Hanneke Schaap- Jonker, Breekbaar verbonden, paperback, 126 blz., € 13,99, Uitgeverij Boekencentrum, Utrecht, ISBN 978-90-239-7163-4.

Hechting verloopt niet bij iedereen even goed in de eerst levensjaren. Dat kan later problemen geven in het aangaan van relaties. Dit kan ook gevolgen hebben

voor het geloofsleven. Het boek begint met interviews met ervaringsdeskundigen. Het is geschreven voor mensen met hechtingsproblemen en voor hen die ermee te maken hebben in gezin, familie of ambtelijk werk. Aan het boek werkten mee: Arina Bakker, Femmeke van den Berg, Sarina Brons, Arjan Oosterwijk, Hanneke Schaap- Jonker (redactie) en ds. L. Terlouw.

Cuba kreunt! Helpt u??

**leatuurproductie
& noodhulp**

Betaalt u mee?

NL65 RABO 0301 9573 63
t.n.v. SEZ
o.v.v. Najaarsactie

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 06 - 23 73 68 39
e-mail: sez@kliksafe.nl

www.sez.st shop.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

*Begravenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
--	--	---------------------------------------

H. de Jongh

D.D.E. Melieste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

**Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.**

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

Heerlijk wandelen in Hoog Sauerland.

Tel. 0049-2983 9699915

www.huizesolagratia.nl

De Verrassing
Bungalowpark

**Al 60 jaar
verrassend op Texel!**

**Welkom
terug op
ons park!**

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06